

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 32C/58/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2119211331
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Krivošík
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2021:2119211331.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava v konaní pred sudcom JUDr. Branislavom Krivošíkom v sporovej veci žalobkyne: G. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. XX, právne zastúpená: JUDr. PhDr. Jaroslava Balážiová, advokátka, Paulínska 17, Trnava, proti žalovaným: 1. G. Y., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom ul. X. mája XX, S., právne zastúpená: JUDr. Juraj Gavalec, advokát, T. Tekela 23, Trnava, 2. Generali Poist'ovňa, a. s., so sídlom Lamačská cesta 3A, Bratislava, IČO: 35 709 332, právne zastúpená: SHM Partners s. r. o., so sídlom Svätoplukova 28, Bratislava, IČO: 47 235 616, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

rozhodol:

- I. Žalovaná 1 a žalovaná 2 sú p o v i n n é zaplatiť žalobkyni sumu 22.000,-- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej žalovanej.
- II. Žaloba v časti o zaplatenie sumy 28.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy sa z a m i e t a.
- III. Konanie o zaplatenie sumy 1.577,92,-- eur titulom náhrady škody sa z a s t a v u j e.
- IV. Žalovaná 1 je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni sumu 3.535,79,-- eur titulom náhrady škody, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
- V. Žaloba v časti o povinnosti žalovanej 2 zaplatiť žalobkyni sumu 3.535,79,-- eur, titulom náhrady škody sa z a m i e t a.
- VI. Žalobkyňa má voči žalovaným 1 a 2 nárok na náhradu trov konania v časti o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 %, s tým, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej žalovanej.
- VII. Žalobkyňa má voči žalovanej 1 nárok na náhradu trov konania v časti o náhradu škody v rozsahu 38,28 %.
- VIII. Žalovaná 2 má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v časti o náhradu škody v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou súdu dňa 4.12.2019 sa žalobkyňa domáhala, aby súd zaviazal žalovanú 2 zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu v peniazoch, a to vo výške 50.000 eur, z dôvodu, že dňa 04.06.2017 vodička

vozidla poisteného u žalovaného 2 zrazila manžela žalobkyne, ktorý na následky zranení po nehode zomrel.

2. Podaním doručeným súdu 04.03.2020 žalobu doplnila a uviedla, že žalovaná 1 dňa XX.XX.XXXX v čase o XX.XX hod. na ceste Z./XXXX v obci H. U., časť R. na ul. F., ako vodička osobného motorového vozidla zn. X. N., EČ: F. sa plne nevenovala vedeniu vozidla a sledovaniu situácie v cestnej premávke, v dôsledku čoho vozidlom vyšla z cesty vpravo na chodník pre cyklistov, kde pravou prednou časťou vozidla narazila do predného kolesa oproti po chodníku jazdiaceho bicykla, ktoré riadil poškodený Z. T. (ďalej len „poškodený“), následkom čoho tento spadol na zem, pričom ako vodička vozidla bez zastavenia pokračovala v jazde ďalej mimo miesta nehody, čím svojím konaním poškodenému spôsobila zranenia, a to pomliaždenie mozgu, krvácanie do mozgových komôr, krvácanie pod tvrdú a mäkkú plenu mozgovú, ťažký opuch mozgu pri rozvíjajúcom sa úrazovom šoku v dôsledku predchádzajúceho krvácania do brušnej dutiny pri roztrhnutí ľavej obličky. Poškodený uvedeným zraneniam podľahol dňa 06.06.2017 o 06.58 hod. Žalovanej 1 bola pri jej následnom zadržaní po dopravnej nehode dňa 04.06.2017 o 06.58 hod. dychovou skúškou nameraná hodnota 0,60 mg/l alkoholu v dychu, v čase 07.21 hod. hodnota 0,59 mg/l a v čase 07.48 hod. hodnota 0,57 mg/l alkoholu v dychu. Žalovaná 1 svojím protiprávnym zavineným konaním spôsobila smrť manžela žalobkyne. Rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 34T/11/2018-271, zo dňa 29.01.2019, bola žalovaná 1 uznaná za vinnú zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona a zo spáchania prečinu neposkytnutia pomoci podľa § 178 Trestného zákona a bol jej uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 (tri) roky a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na doživotie. Žalobkyňa ako poškodená si riadne uplatnila v trestnom konaní nárok na náhradu škody voči žalovanej 1, ale bola odkázaná v zmysle § 288 ods. 1 Trestného poriadku na občiansko-právne konanie. Otázka viny žalovanej 1 bola prvostupňovým súdom uzatvorená bez potreby jej ďalšieho dokazovania, nakoľko tento prijal vyhlásenie o vine žalovanej 1 a táto časť odsudzujúceho rozsudku nebola ani napadnutá odvolaním.

3. Žalobkyňa v žalobe ďalej uviedla, že žalovaná 1 tým, že poškodený zomrel, neoprávnene zasiahla do osobnostných práv žalobkyne. Porušila právo na súkromný a rodinný život a zásadne narušila interpersonálne väzby a celistvosť rodiny. Žalobkyňa žila s poškodeným v manželskom zväzku od roku 2006. Manželia sa poznali už od mladosti, fakticky spolu tvorili dvojicu už od ich 15 rokov. Počas celého spoločného života manželov viedli spoločnú domácnosť a spolu vychovali dve dospelé deti. Obe dospelé deti, syn i dcéra (spolu aj s jej 4 deťmi a druhom) žijú v spoločnej domácnosti so žalobkyňou v rodinnom dome v obci N.. Manželstvo zomrelého so žalobkyňou vždy plnilo všetky svoje funkcie, medzi manželmi panovala láska a oddanosť. Poškodený mal rád svoju rodinu, rád trávil čas s vnúčatami, podľa svojich možností pomáhal s chodom domácnosti, staral sa o drevo, dom, hrával sa s deťmi, spieval či hrával na gitare. Náhla strata manžela bola pre žalobkyňu šokom, ktorý niesla veľmi ťažko. Potom čo jej telefonicky do práce oznámili, že sa stala nehoda, okamžite išla na miesto, kde bola svedkom záchranných prác. Keď videla svojho muža a leteckú záchrannú službu ako sa snaží bojovať o jeho život, utrpela traumatický šok, lekári jej na mieste museli podať injekciu na ukladnutie. Nasledujúce hodiny a dni predstavovali obrovskú traumu v živote žalobkyne, ktorá sa z ničoho nič musela vysporiadať s tým, že už viac jej manžel nie je nažive. Nečakaný vývoj tragických udalostí zvrátil chod bežného života a priniesol pocit ťažkej úzkosti, depresie, citovej prázdnoty a nepredstaviteľného zármutku. Žiaľ nad stratou je umocnený tým, že zomrelý manžel bol pre žalobkyňu, ktorá je jedináčik v zásade najbližšou osobou, jediným blízkym človekom, ku ktorému vždy pociťovala oddanosť a spolupatričnosť. Poškodený bol obeťou dopravnej nehody aj v roku 2010 a odvtedy trpel zdravotnými komplikáciami, bol na invalidnom dôchodku. Žalobkyňa počas toho obdobia oddane zabezpečovala starostlivosť a opateru o svojho manžela, považovala to za prirodzený prejav kresťanskej lásky. Niet pochýb, že strata života najbližšieho príbuzného je zákonite spojená s negatívnym dopadom v emočnej, citovej, teda nemajetkovej sfére príbuzných a na ich psychické zdravie. Je plne opodstatnený záver, že v takejto situácii vznikla ujma (škoda) aj v psychickej rovine dotknutých, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné.

4. Žalovaná 1 spôsobila dopravnú nehodu osobným motorovým vozidlom X. N. P.: F. XXX G., ktoré bolo v čase dopravnej nehody povinne zmluvne poistené v poisťovni E. R., a. s., t.j. u žalovaného 2. V zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s použitím Smerníc EHS č. 72/166/EHS a č. 90/2332/EHS, je poisťovňa pasívne legitimovaným účastníkom konania. Žalobkyňa uviedla, že okrem Súdneho dvora a Ústavného súdu SR, sa v ostatnom čase vyjadril aj Najvyšší súd SR, ktorý vo svojom judikáte č.

R 61/2018 jasne a presvedčivo judikoval, že „škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“ Najvyšší súd SR zaujal názor, že pojem škoda, ako ho používa zákon o povinnom zmluvnom poistení treba vykladať extenzívne tak, že tento zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorá patrí pozostalým obeť dopravnej nehody a preto zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne musí byť predmetom poistného krytia z povinného zmluvného poistenia. Žalobkyňa sa domáhala voči žalovaným ako solidárne zaviazaným náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 50.000 eur.

5. Žalobkyňa sa domáhala voči žalovaným ako solidárne zaviazaným aj náhrady škody vo výške 5.113,71 Eur, pozostávajúcej z náhrady nákladov spojených s pohrebom zosnulého vo výške 993,71 Eur a náhrady nákladov spojených s vyhotovením náhrobného kameňa pre zosnulého vo výške 4.120,- Eur.

6. Na preukázanie svojich skutkových tvrdení žalobkyňa navrhla vykonať dokazovania listinami z pripojeného trestného spisu Okresného súdu Trnava sp. z. XXT/XX/XXXX, a to znaleckým posudkom, prvostupňovým a odvolacím rozsudkom, sobášnym list, rodinnými fotografiami, výpisom z registra poistenia a faktúrami a príjmovými dokladmi o úhrade nákladov na pohreb a nákladov vyhotovenia náhrobného kameňa.

7. Žalovaná 2 vo vyjadrení k žalobe vzniesla námietku premlčania nárokov žalobkyne s poukazom na ustanovenia § 15 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení a § 106 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka. Poukázala na uplynutie dvojiročnej subjektívnej premlčacej doby v zmysle ustanovenia § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch voči žalovanému 1 a 2 je teda premlčaný z dôvodu uplynutia subjektívnej premlčacej doby. Premlčacia doba práva na náhradu škody sa podľa žalovanej 2 viaže na subjektívny moment, ktorý spočíva vo vedomosti poškodeného o spôsobenej škode a o tom, kto zodpovedá za škodu. O osobe, ktorá poškodenému zodpovedá za vzniknutú škodu, sa poškodený dozvie v okamihu, kedy dostane informáciu, na základe ktorej si môže urobiť svoj úsudok o osobe konkrétneho škodcu; deň právoplatnosti trestného rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o vine obžalovaného (škodcu), sa bez všetkého nepovažuje za deň, kedy sa poškodený dozvedel o osobe škodcu." (NS ČR, sp. zn. 25Cdo 871/2002). V prípade žalobcovho nároku na náhradu škody nákladov spojených s pohrebom zosnulého vo výške 993,71 Eur, ktorú žalobca uhradil v zmysle faktúry vystavenej dňa 06.06.2017 a náhrady nákladov spojených s vyhotovením náhrobného kameňa pre zosnulého vo výške 4.120,- Eur, ktorú žalobca uhradil v zmysle faktúry vystavenej dňa 21.7.2017, považuje žalovaná 2 tieto nároky za premlčané a vznáša námietku premlčania.

8. Žalovaná 2 zastáva tiež názor, že nie je pasívne vecne legitimovaná a tvrdenia žalobkyne v tomto smere popiera. Predniesla rozsiahlu argumentáciu, so zameraním na interpretáciu rozhodnutia ESD vo veci Haasová a na to nadväzujúce rozhodnutia NS SR. Žalovaná 2 má za to, že už len s prihliadnutím na časť rozsudku ESD „Čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS (ďalej len „prvá smernica“), čl. 1 ods. 1 a 2 druhej Smernice Rady 84/5/EHS (ďalej len „druhá smernica“) a čl. 1 ods. 1 tretej Smernice Rady 90/232/EHS (ďalej len „tretia smernica“) sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeť usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“, nie je možné súhlasiť so zaradením nemajetkovej ujmy pozostalých do rozsahu povinného zmluvného poistenia a vychádzať pri posúdení predmetného sporu z uvedeného rozsudku. Z právnej vety rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 Haasová vyplýva, že ak náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeť usmrtených pri dopravnej nehode upravuje na základe zodpovednosti poisteného za škodu vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej, má povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokrývať aj takúto náhradu. Slovenské právo upravuje náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeť usmrtených pri dopravnej nehode v ust. § 13 Občianskeho zákonníka v rámci práva na ochranu osobnosti. Ustanovenie tohto paragrafu však neupravuje zodpovednosť (poistiteľa) za škodu. Tá je vo všeobecnosti upravená v ust. § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na právnu vetu rozsudku možno dôvodiť, že keďže slovenské právo neupravuje náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeť usmrtených pri dopravnej nehode v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby bol

tento nárok v zmysle rozsudku zahrnutý v poistnom krytí povinného zmluvného poistenia. Žalovaná 2 zdôraznila, že po tom, ako bolo prijaté rozhodnutie ESD vo veci Haasová, Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo/301/2012 dospel k záveru, podľa ktorého rozsudok Súdneho dvora vo veci Haasová nie je aplikovateľný v slovenskom právnom poriadku. Podľa NS SR je potrebné dôsledne rozlišovať medzi pojmami škoda ako materiálna/hmotná ujma a nemajetková ujma a že ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP nie je možné interpretovať izolovane, ale je potrebné zohľadniť všetky dostupné výkladové metódy, vrátane systematického výkladu, teda v jednote s ustanoveniami, na ktoré nadväzuje. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky; platná legislatíva a ani právna teória neoznačuje osobu, ktorej osobnostné práva boli porušené za „poškodenú osobu“. Tiež v § 2 písm. g) zákona č. 381/2001 Z. z. sa uvádza, že poškodeným je ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody (nie nemajetkovej ujmy) podľa tohto zákona. Najvyšší súd poukázal na pojmovú obsahovú a systematickú odlišnosť inštitútov zodpovednosti za škodu a zodpovednosti za zásah do osobnostných práv v slovenskom vnútroštátnom práve. Pokiaľ ide o zodpovednosť za škodu, táto je založená na subjektívnom princípe, pričom zavinenie sa prezumuje. Osobitne však v prípade zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov v § 427 až 431 Občianskeho zákonníka stanovuje zodpovednosť prevádzateľa motorového vozidla založenú na objektívnom princípe. Predmetom ochrany osobnosti (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) je nehmotná hodnota ľudskej osobnosti. Subjektom tohto práva môže byť preto len fyzická osoba. Zásah do práva na ochranu osobnosti sa zásadne odškodňuje v nepeňažnej forme. Na rozdiel od odškodnenia v prípade zodpovednosti za škodu, pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peňažnej forme súdom nestanovuje zákon žiadne medze a uplatňuje sa široká miera voľnej úvahy. Keďže skutočnú ujmu nie je možné presne zistiť (dá sa len predpokladať), výška nemajetkovej ujmy sa nedá presne vyčíslieť a teda ani preukázať." V tejto súvislosti Najvyšší súd SR v uvedenom rozhodnutí zastával právny názor, že ESD v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode ale nie. Preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia. SD iba uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzeráť. Z § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. vyplýva, že toto poistenie nepokrýva uvedený druh nemajetkovej ujmy, ale kryje iba „škodu na zdraví“, pričom škodu na zdraví a nároky spôsobené zásahom do osobnostných práv Občiansky zákonník striktné od seba odlišuje (viď § 13 ods. 2 a § 16 Občianskeho zákonníka na jednej strane a § 444 a nasl. Občianskeho zákonníka na druhej strane), pričom v uvedenom rozsudku SD nebolo konštatované, že by toto ustanovenie bolo v rozpore s niektorou zo smerníc upravujúcich poistenie zodpovednosti motorových vozidiel." Vyššie uvedené závery Najvyššieho súdu SR podporilo aj ďalšie stanovisko Najvyššieho súdu SR uvedené v uznesení sp. zn. 8 Cdo/219/2016. Na základe toho žalovaná 2 tvrdí, že právne závery uvedené v rozsudku Súdneho dvora vo veci Haasová nie sú aplikovateľné na slovenskú právnu úpravu zákona o PZP. Preto platí, že náhradu nemajetkovej ujmy (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) nemožno stotožňovať s náhradou škody (§ 415 a nasl. a § 788 a nasl. Občianskeho zákonníka, zákon o PZP) a náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalých osôb po obetiach dopravných nehôd nie je predmetom krytia povinného zmluvného poistenia. Žalovaný 2 preto nie je pasívne legitimovaný v tomto spore.

9. Žalovaná 2 sa vyjadrila aj k opozitnému rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 MCdo 1/2016, na ktorý poukázala žalobkyňa. Uvedené rozhodnutie NS SR podľa žalovanej 2 v prevažnej miere cituje závery Ústavného súdu SR, obsiahnuté v uznesení sp. zn. III. ÚS 666/2016. Podľa žalovanej 2 Ústavný súd SR vo svojom uznesení iba dospel k záveru, že riešenie uvedenej otázky zo strany všeobecných súdov nebolo ústavne nesúladne. To však neznamená, že riešenie danej otázky bolo aj správne z hľadiska hmotného práva. Posúdenie tejto otázky však nepatrí podľa žalovanej 2 Ústavnému súdu SR, ale Najvyššiemu súdu SR. Ústavný súd SR v princípe nemá právomoc vykladať hmotné právo (teda pokiaľ nejde o prípady arbitrárneho výkladu zákona zo strany všeobecného súdu). Tá patrí všeobecným súdom. Najvyšší súd SR (ako posledná inštanca všeobecného súdnictva) je zároveň zodpovedný za zjednocovanie výkladu hmotnoprávných noriem. V tejto súvislosti treba uviesť, že ak aj ústavný súd dospel k záverom, v ktorých sa stotožnil s extenzívnym výkladom pojmu škoda zo strany všeobecných súdov, v podstate iba konštatoval, že takýto ním uvedený výklad neprekračuje ústavno-právne limity. To však automaticky neznamená, že ide o výklad správny (z hľadiska zákonnosti) a že iný výklad, ktorý smeruje k odlišnému právnemu posúdeniu (napr. zo strany Najvyššieho súdu SR v uznesení sp. zn. 3

Cdo 301/2012 ako aj sp. zn. 8 Cdo 219/2016) by nemal byť prípustný a že by mal odporovať ústave. Vzhľadom na právnu - formálnu i materiálnu neakceptovateľnosť uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 je právne neakceptovateľný aj rozsudok sp. zn. 6 MCdo 1/2016, ktorý v prevažnej miere preberá závery tohto rozhodnutia Ústavného súdu SR a v plnom rozsahu sa s ním stotožňuje a tento je nezákonný, keďže senát Najvyššieho súdu SR, ktorému bol prípad predložený, nepostupoval správne, keď sa odklonil od skoršie vyslovených právnych záverov Najvyššieho súdu SR a nepredložil posudzovaný prípad veľkému senátu Najvyššieho súdu SR - s odôvodnením, že sporná otázka krytia nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd povinným zmluvným poistením.

10. Žalovaná 2 vznesla aj výhrady voči neprimerane vysokej výške náhrady nemajetkovej ujmy a poukázala na viaceré súdne rozhodnutia v zmysle ktorých súdy priznávajú pozostalým náhrady nemajetkovej ujmy nižšie náhrady. Zdôraznila princíp, že pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy je dôležitým aspektom to, aby jej výška odrážala všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti, princíp proporcionality tým spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú predmetnú náhradu s prisúdenou náhradou v iných prípadoch v skutkovo obdobných veciach. Pri určovaní výšky prípadnej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch musí súd dôsledne posudzovať všetky aspekty zásahu do rodinného života žalobcov, a to aj s ohľadom na vek nebohého a vek žalobcov.

11. Žalobkyňa v replike vznesenú námietku žalovanej 2 o premlčaní nárokov považuje za nedôvodnú. Uviedla, že k protiprávnemu zavinenému konaniu žalovanej 1 došlo dňa 04.06.2017 a poškodený zomrel dňa 06.06.2017. K majetkovej škode došlo v deň zaplatenia nákladov spojených s pohrebom a zhotovením pomníka. Žalovaná 1 bola uznaná za vinnú zo spáchania prečinu usmrtenia. Žalobkyňa si ako poškodená v trestnom konaní v rámci adhézneho konania riadne uplatnila nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, pričom rozhodnutím súdu bola odkázaná na občiansko-právne konanie. Podľa § 112 Občianskeho zákonníka ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. Za uplatnenie práva, ktorého cieľom je zachovanie premlčacej doby, treba považovať úkon oprávneného smerujúci k tomu, aby bolo rozhodnuté o existencii daného práva. Právo na náhradu škody sa v občianskoprávnom konaní uplatňuje žalobou, v trestnom konaní uplatnením nároku poškodeného v tzv. adhéznom konaní. Ak nedošlo v trestnom konaní k uloženiu povinnosti nahradiť poškodenému uplatnenú náhradu škody, má poškodený možnosť uplatniť si nárok na náhradu škody v občianskom súdnom konaní v premlčacej dobe, ktorej beh pokračuje po skončení trestného konania, o ktorom bol ako poškodený upovedomený, až do jeho úplného vyčerpania. (Rc 31/74). Poškodený v konaní riadne pokračuje aj vtedy, ak po skončení trestného konania v primeranej dobe pokračuje v občianskom súdnom konaní. K otázke premlčania a uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je rozhodujúca právna úprava §101 OZ, a počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Čiže dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Problematiku premlčania nemajetkovej ujmy objasnil Najvyšší súd SR vo viacerých rozhodnutiach, napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 194/2011, publikovaný pod R 58/2014, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. februára 2017, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2017 sp. zn. 8 Cdo 24/2017, ale i uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. septembra 2013, sp. zn. IV. ÚS 542/2013-18). Pri posudzovaní otázky premlčania nároku žalobkyne vo vzťahu k žalovanej 2 je potrebné začiatok plynutia premlčacej doby pri právach na plnenie z poistenia posudzovať podľa § 104 Občianskeho zákonníka. Zákon č. 381/2001 Z. z. v § 15 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby. Ak potom v predmetnom konaní dôjde k uplatneniu nároku na náhradu ujmy tak voči škodcovi, ako i voči jeho poisťovateľovi, teda voči obidvom súčasne, neexistuje žiaden dôvod, ktorý by možnosť uplatnenia priameho nároku poškodeného na náhradu škody voči poisťovateľovi zodpovednej osoby bránil súdu postupovať v zmysle § 104 v súvislosti s § 101 Občianskeho zákonníka. V prípade podanej žaloby si fakticky poškodená uplatnila svoje právo na plnenie z poistenia zodpovednej osoby - škodcu, v nadväznosti na čo je zjavné, že v takomto prípade začína premlčacia doba plynúť za rok po poistnej udalosti.

12. K nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2 žalobkyňa poukázala na ďalší vývoj rozhodovacej praxe ústavného a najvyššieho súdu po rozhodnutí ESD. Najvyššie súdne authority

opakovane podporili závery, v zmysle ktorých nemajetková ujma, ktorá vznikne pozostalým z dôvodu usmrtenia ich blízkej osoby pri dopravnej nehode je krytá z povinného zmluvného poistenia. Žalobkyňa označila okrem iného aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR publikované v Zbierke rozhodnutí NS SR pod R 8/21018 a R 35/2020. Žalobkyňa preto považuje rozhodovaciu prax v riešení otázka pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy za ustálenú a judikované právne názory na ktoré poukazovala žalovaná 2 za prekonané.

13. Žalobkyňa v replike poukázala na ustálené kritériá, ktoré súdy aplikujú pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy. Má za to, že ňou uplatnená výška nároku je primeraná a v súlade s rozhodovacou praxou všeobecných súdov, ktoré priznávajú pozostalým manželom sumy náhrad v rozpätí od 40.000 eur do 70.000 eur. Smrťou manžela došlo k nezvratnému zásahu do práva žalobkyne na súkromný a rodinný život, pričom žalovaná 1 vinu priznala, vozidlo viedla pod vplyvom alkoholu, po nehode pokračovala v jazde, neposkytla poškodenému pomoc a poškodený neporušil žiadnu povinnosť. Od nehody uplynuli štyri roky a žalobkyňa je po celý čas nútená otvárať pre ňu mimoriadne citlivú tému, opakovane prežívať utrpenú traumu, pričom žiadna zo žalovaných neprejavila záujem o riešenie veci mimosúdne.

14. Žalobkyňa navrhla vykonanie dokazovania listinami z trestného spisu Okresného súdu Trnava, sp. zn. 34T/11/2018, a to rozsudkom súdu prvého stupňa, obžalobou zápisnicou o výsluchu obvineného z 28.09.2017, zápisnicou o výsluchu svedka z 18.09.2017, a z 05.06.2017, zápisnicou o hlavnom pojednávaní zo dňa 29.01.2019, závermi ZP č. 28/2017 a 116/2017 a fotodokumentáciou z miesta nehody.

15. Podaním zo dňa 19.05.2021 žalobkyňa zobrala návrh v časti zaplatenia náhrady majetkovej škody v sume 1.577,92 eur späť s poukazom na to, že žalovaná 2 uspokojila jej nárok vo výške 993,71 eur z titulu náhrady primeraných nákladov s pohrebom a vo výške 663,88 eur z titulu náhrady za pomník, so zohľadnením pohrebného podľa predpisov o sociálnom poistení. Žalovaná 2 uviedla, že nároky žalobkyne na náhradu majetkovej škody v sume 1.577,92 eur uspokojila dňa 04.04.2019, teda pred podaním žalobného návrhu, čo žalobkyňa nepoprela.

16. Žalovaná 2 v duplike opakovane uviedla, že nároky žalobkyne sú premlčané, navyše majetkovú škodu jej nahradila, teda tento nárok je nedôvodný. Vo vzťahu k nedostatku svojej pasívnej vecnej legitímácie zdôraznila, že právo na náhradu škody a právo na náhradu nemajetkovej ujmy sú samostatné, nesúvisiace práva, čo vyplýva zo systematiky OZ, vrátane odlišného režimu ich premlčania, rozdielného účelu právnej úpravy, rozdielných subjektov, voči ktorým je možné si jednotlivé nároky uplatňovať a rozdielnou kauzalitou vzniku nároku. Uvedené rozdiely preukazujú samostatnosť oboch práv, a preto nemožno tvrdiť, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy je súčasťou práva na náhradu škody. Žalovaná 2 poukázala aj na prax poisťovateľov, ktorý pri uzatváraní poisťovnej zmluvy vychádzajú z rozsahu poisťového krytia vymedzeného v § 4 a 5 z. č. 381/2001 Z. z. Smernica rady č. 72/166/EHS upravuje otázku poistenia zodpovednosti za majetkovú škodu a škodu na zdraví, ale nie náhradu nemajetkovej ujmy. Preto výklad prezentovaný žalobkyňou o rozsahu poisťového krytia PZP je extenzívnym výkladom, pri použití ktorého by súd dopĺňal právo. Vo vzťahu k výške náhrady nemajetkovej ujmy žalovaná 2 upriamila pozornosť aj na kritérium, podľa ktorého výška náhrady by mala byť primeraná aj s ohľadom na analogickú právnu úpravu odškodňovania obetí násilnej trestnej činnosti podľa z. č. 274/2017 Z. z.. Žalovaná 2 je presvedčená, že pre posúdenie primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je podstatné ako došlo k usmrteniu blízkej osoby, keďže ujma pozostalých je pociťovaná v oboch prípadoch rovnako.

17. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, pripojeným spisom Okresného súdu Trnava sp. zn. 34T/11/2018 a z neho rozsudkom súdu prvého stupňa č. k. 34T/11/2018-271, obžalobou, zápisnicou o výsluchu obvineného z 28.09.2017, zápisnicou o výsluchu svedka z 18.09.2017 a z 05.06.2017, zápisnicou o hlavnom pojednávaní zo dňa 29.01.2019, závermi znaleckého posudku č. 28/2017 vypracovaný znalcom Ing. J. S., PhD., závermi znaleckého posudku č. 116/2017 vypracovaný znalcom Expert Group, k. s., fotodokumentáciou z miesta nehody, sobášnym list, rodinnými fotografiami, výpisom z registra poistenia, faktúrou č. 10/2017 vystavená Kamenárstvo U., príjmovým dokladom o úhrade sumy 4.120 eur pre Kamenárstvo U., faktúrou č. 20170135 vystavená R. U., príjmovým dokladom o úhrade sumy 993,71 eur eur (úhrade nákladov na pohreb a nákladov na vyhotovenia náhrobného kameňa), rodinnými fotografiami rodiny žalobkyne, oznámením žalovanej 2 o ukončení likvidácie poisťovnej udalosti a zistil nasledovný

skutkový stav:

18. Dňa XX.XX.XXXX v čase o XX.XX hod. na ceste Z./XXXX v obci H. U., časť R., na ul. F., žalovaná 1 ako vodička osobného motorového vozidla zn. X. N., EČ: F. XXX G. sa plne nevenovala vedeniu vozidla a sledovaniu situácie v cestnej premávke, v dôsledku čoho vozidlom vyšla z cesty vpravo na chodník pre cyklistov, kde pravou prednou časťou vozidla narazila do predného kolesa oproti po chodníku jazdiaceho bicykla, ktoré riadil poškodený, následkom čoho tento spadol na zem, pričom ako vodička vozidla bez zastavenia pokračovala v jazde ďalej mimo miesta nehody, čím svojím konaním poškodenému spôsobila zranenia, a to pomliaždenie mozgu, krvácanie do mozgových komôr, krvácanie pod tvrdú a mäkkú plenu mozgovú, ťažký opuch mozgu pri rozvíjajúcom sa úrazovom šoku v dôsledku predchádzajúceho krvácania do brušnej dutiny pri roztrhnutí ľavej obličky. Poškodený uvedeným zraneniam podľahol dňa 06.06.2017 o 06.58 hod. Žalovanej 1 bola pri jej následnom zadržaní po dopravnej nehode dňa 04.06.2017 o 06.58 hod. dychovou skúškou nameraná hodnota 0,60 mg/l alkoholu v dychu, v čase 07.21 hod. hodnota 0,59 mg/l a v čase 07.48 hod. hodnota 0,57 mg/l alkoholu v dychu. Žalovaná 1 svojím protiprávnym zavineným konaním spôsobila smrť manžela žalobkyne. Rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp.zn.: 34T/11/2018-271, zo dňa 29.01.2019, bola žalovaná 1 uznaná za vinnú zo spáchania prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona a zo spáchania prečinu neposkytnutia pomoci podľa § 178 Trestného zákona. Rozsudok v časti viny nadobudol právoplatnosť dňa 14.02.2019. V v rozsudku je do výrokovkej skutkovej a právnej vety poňaté spáchanie prečinu usmrtienia z nedbanlivosti spáchaného závažnejším spôsobom konania a prečinu ublíženia na zdraví spáchaného závažnejším spôsobom konania - v oboch skutkoch porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona - pod vplyvom návykovej látky (rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 34T/11/2018, obžaloba).

19. Žalovaná 1 viedla vozidlo v nehodovom úseku po cestičke pre chodcov a cyklistov a príčinou takejto jazdy bolo nesprávne smerové vedenie vozidla. Vodička mohla zrážke s cyklistom zabrániť správnym smerovým vedením vozidla. Cyklista nemohol zrážke s vozidlom zabrániť ani pri jeho včasnej a správnej reakcii, keďže na to nemal dostatok miesta a času (Znalecký posudok č. 28/2017).

20. Vozidlo X. N., EČ: F. XXX G., ktoré riadila žalovaná 1 bolo v čase nehody povinne zmluvne poistené v poisťovni žalovaného 2 (výpis z registra poistenia PZP).

21. Z výsluchu žalobkyne dňa 18.09.2017 v prípravnom konaní vyplýva, že žalovaná 1 od nehody žalobkyňu nekontaktovala. V deň nehody mal ísť jej manžel bicyklom za kamarátom. O nehode sa dozvedela od starostu v čase, keď už bola v práci a okamžite išla na mieste nehody, manžela už nevidela, museli jej podať uskladňujúcu injekciu. Manžela následne navštívila v nemocnici po operácii, bol v bezvedomí O dva dni jej oznámili jeho smrť. Majú dve plnoleté deti, ktoré boli v danom čase už finančne samostatné. Syn pomohol žalobkyňi s nákladmi na pohreb. Bicykel manžela jej bol vrátený ako nepojazdný, ponechala si ho, keďže sa ho nevedela vzdať. Uplatnila si voči žalovanej 1 nárok na náhradu škody (vo výške ako ho vyčíslila v tomto konaní) a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000 eur (zápisnica o výsluchu žalobkyne v prípravnom konaní v postavení svedka zo dňa 18.09.2017).

22. Žalobkyňa pri výsluchu na pojednávaní uviedla, že s manželom boli v partnerskom vzťahu od veku 14-15 rokov, žili tzv. na divoko, v roku 2006 sa zosobášili (sobášny list), majú dve už plnoleté deti. Manžel do roku 2010 pracoval, v roku 2010 mal dopravnú nehodu, dva mesiace bol práceneschopný, následne zostal na invalidnom dôchodku a v čase smrti poberal invalidný dôchodok vo výške 193 eur. Po prvej nehode žili skôr rodinný život s deťmi a vnúčatami, voľný čas trávili v rodinnom kruhu alebo v prírode. Po smrti manžela zostala na všetko sama, čo pochopila keď bola v nemocnici, keďže manžel bol pre ňu oporou, pomáhal jej v domácnosti (napr. zakúril v dome). Okrem tohto rád trávil čas v vnúčatami, venoval sa im ako dedko, radi na neho spomínajú. Ich vzájomný vzťah bol naplnený láskou, manžel jej dokonca písal listy. Po tom, čo zostal na invalidnom dôchodku jej naďalej pomáhal v domácnosti, keďže sú z chudobnejších pomerov a nemajú napríklad ani ústredné kúrenie, kúria drevom. Žalovaná 1 žalobkyňu doteraz nekontaktovala písomne ani osobne. Deti majú vlastné rodiny a nemôžu jej poskytovať takú pomoc, akú jej poskytoval manžel. Peňažné nároky od žalovaného 2 si uplatnila až po výsluchu na polícii, kedy jej oznámili, že nároky si musí od poisťovne uplatniť priamo. Bezprostredne po výsluchu na polícii preto predložila poisťovni žiadosť o vyplatenie poistného plnenia náhrady majetkovej škody (výsluch žalobkyne).

23. Z výsluchu žalovanej 1 na hlavnom pojednávaní v trestnom konaní, ktoré sa konalo v neprítomnosti žalobkyne vyplýva, že zo spáchania skutku sa cíti byť vinná a právom posledného slova uviedla, že

lútuje toho čo urobila (zápisnica z hlavného pojednávania zo dňa 29.01.2019). Pri výsluchu v prípravnom konaní žalovaná 2 ešte v postavení svedka uviedla okolnosti vzniku dopravnej nehody, kedy pri hľadaní mobilu zišla z cesty na cestičku pre cyklistov a v tom do jej vozidla niečo narazilo (zápisnica o výsluchu žalovanej 1 v postavení svedka zo dňa 05.06.2017). Pri ďalšom, výsluchu uviedla, že je jej ľúto čo sa stalo. Žalovaná 1 bola v čase výsluchu v postavení obvinenej nezamestnaná, dosiahla vysokoškolské vzdelania v odbore verejné zdravotníctvo a jej posledné zamestnanie bolo v S., s. r. o. D. (zápisnica o výsluchu žalovanej 1 v postavení obvinenej zo dňa 28.09.2017).

24. Žalobkyňa uhradila dňa 28.07.2017 sumu 4.120 eur v prospech Kamenárstva U. H., v zmysle faktúry č. 10/2017 za zhotovenie pomníka (Fa č. 10/2017 a príjmový doklad č. 10-2017, z 28.07.2017) a dňa 06.06.2017 uhradila sumu 993,71 eur v prospech R. U., v zmysle faktúry č. 20170135 za pohreb (Fa č. 20170135 a príjmový doklad zo 06.06.2017). Žalovaná 2 poskytla poistné plnenie žalobkyni a to v sume 663,88 eur - náhrada za pomník a 993,71 eur - náhrada za pohreb (oznámenie o ukončení likvidácie).

25. Z doložených fotografických záberov vyplývala, že poškodený žil aktívne v kruhu svojej rodiny (rodinné fotografie).

26. Takto zistený skutkový stav vyplýva z vykonaných dôkazov hodnotených jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti (uvedené v zátvorkách pri jednotlivých skutkových zisteniach).

27. Priebeh dopravnej nehody a jej vplyv na poranenia a smrť poškodeného, miera zavinenia žalovanej 1 na vzniku dopravnej nehody s následkom smrti poškodeného, vyplývajú z rozhodnutia súdu v trestnej veci a zo znaleckých posudkov. Súd je právoplatným rozsudkom súdu o vine žalovanej 1 za spáchanie skutkov viazaný.

28. Nebola zistená žiadna miera spoluzavinenia poškodeného na dopravnej nehode a táto skutočnosť je nesporná.

29. Žalobkyňa bola v čase nehody manželkou poškodeného, čo je nesporná skutočnosť. Z listinných dôkazov, písomných vyjadrení a z výsluchu žalobkyne a aj z rodinných fotografií vyplýva, že ich manželstvo trvalo 11 rokov, predtým žili v dlhodobom partnerskom zväzku, manželstvo bolo harmonické, boli si vzájomnou oporou, strávili spolu veľa času, žili rodinným spôsobom života, pomáhali dcére s vnúčatami. Manžel pomáhal aj okolo domácnosti, v čase smrti poberal invalidný dôchodok vo výške 193 eur. Život žalobkyne sa smrťou jej manžela zmenil v základoch, stratila svojho najbližšieho človeka, ktorý bol pre ňu oporou v citovej, ako aj v materiálnej oblasti. Skutkové závery o vzťahoch žalobkyne 1 a nebohéno a o ich živote v čase pred nehodou, ako aj o vplyve jeho smrti na jej ďalší život, zo strany žalovaných neboli nijako spochybnené, preto ich súd považuje za nesporné.

30. Nespornou bola skutočnosť, že motorové vozidlo X. N., EČ: F. XXX G. bolo kryté poistením z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou u žalovanej 2.

31. Nespornou bola aj skutočnosť, že žalobkyňa uhradila náklady za pohreb, ktoré jej boli v plnom rozsahu dňa 04.04.2019 uhradené žalovanou 2. Nespornou bola aj skutočnosť, že žalobkyňa uhradila náklady za zhotovenie pomníka vo výške 4.120 eur, žalovaná 2 jej uhradila časť týchto nákladov vo výške 663,88 eur dňa 04.04.2019, zostatok nároku na náhradu tejto škody považuje žalovaná 2 za premlčaný a vzniesla námietku premlčania nároku. Žalovaná 1 uplatnený nárok na náhradu za zhotovenie pomníka nepoprela čo do dôvodu ani výšky, súd preto považoval tento nárok žalobkyne (zostatok náhrady škody neuhradený žalovanou 2) voči žalovanej 1 za nesporný.

Právne vec súd posúdil takto:

I. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody voči žalovanej 1

32. Podľa § 11 ods. 1 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu osobnosti. Podľa ustálenej judikatúry (porov. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 77/2009, 5 Cdo 265/2009, 4 Cdo 168/2009, 2 Cdo 194/2011, 3 Cdo 228/2012, R 1/2015) je súčasťou práva na ochranu osobnosti i právo na súkromie a rodinný život, ktoré v sebe zahŕňa tiež právo fyzickej osoby na spolužitie s ďalšími osobami, predovšetkým s členmi rodiny. Súčasťou práva na súkromie je právo na rodinný život, právo na jeho rozvíjanie a udržiavanie citových vzťahov s rodinnými príslušníkmi.

33. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti,

sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. V zmysle vyššie uvedeného preto niet pochyb o tom, že uplatnený nárok žalobkyne na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia za nemajetkovú ujmu v dôsledku neoprávneného zásahu žalovanej 1 do jej práva na súkromie a rodinný život je v jeho základe dôvodný.

34. Zo zisteného skutkového stavu je zrejmé, že poškodený bol manželom žalobkyne. Je nesporné, že medzi nimi existoval rodinný - priamy príbuzenský vzťah, ktorý nebol len formálny, ale aktívny, živý, keďže žili v spoločnej domácnosti, spolu s ich plnoletými deťmi a ich rodinami. Taktiež je dokázané, že žalovaná 1, ktorá viedla vozidlo, svojim protiprávnym konaním spôsobila smrť poškodeného, za čo bola aj právoplatne (v časti viny) odsúdená rozsudkom trestného súdu a jej nesprávna technika jazdy bola jedinou príčinou vzniku dopravnej nehody. Navyše viedla vozidlo pod vplyvom návykovej látky a po nehode neposkytla poškodenému pomoc. Smrťou poškodeného došlo k pretrhnutiu rodinných a súkromných vzťahov žalobkyne k nemu. Uvedené protiprávne konanie v priamej príčinnej súvislosti negatívne zasiahlo do práva žalobkyne na ochranu súkromia a rodinného života, teda do zásahu do práva na ochranu osobnosti podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).

35. Podľa § 13 ods. 1 OZ má fyzická osoba právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, odstránili ich následky a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Citované ustanovenie neobsahuje taxatívny, ale len demonštratívny výpočet prostriedkov ochrany osobnosti. V prerokúvanej veci neprichádza do úvahy zdržiavacia (negatívna) žaloba ani odstránenie ich následkov, keďže zásah v podobe smrti človeka je nezvratný. Prerušenie rodinných a súkromných vzťahov, ktoré takáto smrť vyvolala je neodstrániteľné, takže uložiť odstránenie následkov by bolo nemožné. Prichádza preto do úvahy len poskytnutie zadosťučinenia.

36. Zo súvislosti § 13 ods. 1 a 2 OZ možno vyvodiť, že zadosťučinenie by malo byť predovšetkým morálne, keďže zadosťučinenie v peniazoch možno priznať len pri kvalifikovanom zásahu. Podľa názoru súdu však smrť blízkeho príbuzného (manžela, ku ktorému v čase jeho smrti existovali intenzívne, harmonické a živé rodinné väzby (opak pritom nebol tvrdený ani preukázaný) nemožno odčiniť iným spôsobom než poskytnutím finančného zadosťučinenia podľa § 13 ods. 2 OZ. V takom prípade má súd podľa § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady určiť s prihliadnutím na závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo.

37. Vychádzajúc z ustanovenia § 13 ods. 3 OZ, určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje zákon žiadne medze. Pre určenie spôsobu a výšky zadosťučinenia možno z § 13 ods. 3 OZ vyvodiť dve kritéria:

- (a) závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, pričom platí, že čím závažnejšia je čo do svojej intenzity i svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj čiastka peňažného zadosťučinenia a
- (b) ďalej veľmi široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

38. Druhé kritérium (okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), je stanovené zákonodarcom zámerne veľmi všeobecne tým, že by malo byť uplatnené vo vzťahu ako k postihnutej fyzickej osobe, tak k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Tým je sledovaný cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu a v súlade s princípom spravodlivosti pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo a zohľadňovať okolnosti konkrétneho prípadu.

39. V slovenskej rozhodovacej praxi sú už ustálené kritériá, ktoré by súd mal pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy zohľadniť, a to tak vo vzťahu k poškodenému, ako aj k zodpovednej osobe. Kritériá sú prevzaté predovšetkým z nálezu ÚS ČR, sp. zn. I. ÚS 2844/14, ktorý uviedol:

„Okolnosti, ktoré je potrebné preskúmať na strane poškodeného, ??môžu byť podľa rozvíjajúcej sa doktríny najmä a) intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcia. Pre výšku náhrady je kvalita vzájomného vzťahu kľúčová. Psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúce ostatné aktivity pozostalého, mnohokrát prerastajúce až do duševného ochorenia. Pri zohľadnení veku zosnulého sa odlišuje, nakoľko je prežívaná strata novorodenca jeho rodičmi, strata rodiča jeho deťmi alebo strata osoby dôchodkového veku jeho vnúčatami.. Strata osoby, na ktorej je pozostalý existenčne závislý, sa negatívne prejaví aj vo sfére osobnostného prežívania. Iná forma satisfakcie ako peňažná (napr. ospravedlnenie zodpovednej

osoby) síce nemôže byť sama o sebe postačujúca, jej poskytnutie a následné posúdenie jej významu však môže zasiahnuť do zníženia peňažného zadostiučinenia.

Okolnosti na strane osoby zodpovednej (pôvodca zásahu), sú a) postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie, b) vplyv udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery a d) miera zavinenia, ev. miera spoluzavinenia usmrtenej osoby. Je úplne zreteľné, že postoj tejto osoby môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými; ústretové správanie, ospravedlnenie či prejavená ľútosť škodcu môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť ju môže ešte prehĺbiť. Je nutné prihliadať aj na jeho majetkové pomery tak, aby bola daná možnosť reálneho uspokojenia priznaných nárokov". Súd preto ďalej posúdi všetky uvedené kritériá v kontexte zisteného skutkového stavu.

40. Vychádzajúc z vyššie uvedených judikovaných kritérií, súd sa najskôr zaoberal okolnosťami na strane žalobkyne.

40.1 Žalobkyňa bola v čase smrti nebohého jeho manželkou a v manželskom zväzku žili od roku 2006, avšak partnerský zväzok tvorili od -15 roku života žalobkyne. Zo zisteného skutkového stavu je zrejmé, že obaja spolu žili riadnym a harmonickým manželským životom, spoločne sa starali o domácnosť, vychovali dve už plnoleté deti, s ktorými žili v spoločnej domácnosti, spolu s vnúčatami (deti zo strany dcéry). Zo zisteného skutkového stavu taktiež nevyplynuli také okolnosti, z ktorých by bolo možné usudzovať na skorú prirodzenú smrť nebohého alebo rozpad manželstva so žalobkyňou, v dôsledku čoho bolo možné očakávať, že žalobkyňa bude s manželom žiť vo vytvorenom vzťahu naďalej. Smrť manžela znamenala pre žalobkyňu náhle pretrhnutie intenzívnych väzieb na najbližšiu osobu, s ktorou prežila podstatnú a významnú (narodili sa im deti, ktoré spoločne vychovali) časť svojho života a ku ktorej mala vybudovaný silný a blízky vzťah. Následky toho zásahu sa prejavili v pocite zármutku nad stratou blízkeho príbuzného. Navyše, manželia boli už v strednom veku, kedy v prípade ak ide o harmonický partnerský zväzok, manželia sú si po zvyšok svojho života vzájomnou oporou, keďže v tom čase sú deti už dospelé, opúšťajú rodičovskú domácnosť. Manželia sa tak môžu už venovať aj aktivitám, na ktoré počas výchovy detí nemali priestor a môžu plánovať budúce aktivity a spoločný čas v starobe. V živote žalobkyne tak náhla smrť manžela znamenala nielen stratu životného partnera, ale zmarenie nádejí a životných očakávaní do budúcnosti, neistotu po emocionálnej ako aj po materiálnej stránke, osobitne v čase, kedy žalobkyňa bude prípadne potrebovať pomoc vo vyššom veku. Hoci žalobkyňa nebola odkázaná len na invalidný dôchodok manžela, keďže sama pracuje a poberá mzdu, strata tohto príjmu do domáceho rozpočtu je významným zásahom, navyše, ak žalobkyňa doteraz nevznikol nárok na pozostalostný dôchodok.

40.2 Vzťah medzi manželmi je pritom svojou povahou najbližší príbuzenským vzťahom, z ktorého vyplývajú najosobnejšie vzájomné povinnosti (žiť spolu, byť si verný, spoločne sa starať, § 18 Zák. o rodine), z čoho je zrejmé, že aj právny poriadok považuje vzťahy medzi manželmi za mimoriadne dôležité a hodné ochrany, takže zásah do nich je potrebné hodnotiť osobitne prísne.

40.3 V konaní nebolo preukázané, že by sa žalobkyňa po smrti manžela správala v rozpore s dobrými mrvmi, alebo že by žalobkyňa alebo poškodený plánovali manželský zväzok ukončiť rozchodom.

40.4 Uvedené skutkové okolnosti podľa názoru súdu jednoznačne preukazujú, že v čase smrti poškodeného bol vzťah žalobkyne voči manželovi intenzívny, vrúcny, nakoľko boli v pravidelnom osobnom kontakte, žili v jednej domácnosti, pre žalobkyňu bol naďalej oporou v jej živote.

41. Súd sa tiež zaoberal okolnosťami na strane žalovanej 1.

41.1 Žalovaná 1 neuviedla na svoju obranu žiadne skutkové tvrdenia. Žalovaná nepoprela tvrdenie žalobkyne, že sa neospravedlnila a ani neprejavila ľútosť. To, že v prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní ľútosť prejavila, súd nepovažuje za dostatočné, nakoľko nešlo o prejavy adresované žalobkyňu, ktorá na týchto procesných úkonoch nebola prítomná. Súd tak vychádzal z toho, že žiaľ a smútok žalobkyne nebol zmiernený ani elementárnym prejavom úprimnej ľútosť žalovanej 1 nad dôsledkami spáchaného skutku, čo je dôvodom, aby súd ujmu kompenzoval peňažnou sumou náhrady.

41.2 Súd nemal žiadnym spôsobom tvrdené a preukázané, aké sú majetkové a finančné pomery žalobkyne, a akým spôsobom zasiahla nehoda do jej osobného života. Súd tak mohol vychádzať z poznatkov zistených z vykonaného dokazovania a zistil, že žalovaná 1 je v produktívnom veku, má vysokoškolské vzdelanie, žije v regióne s veľmi nízkou mierou nezamestnanosti a veľmi širokou škálou pracovných príležitostí, ktoré by jej mali umožňovať dosahovať primeraný príjem. V čase dopravnej nehody mala žalovaná 1 vek 41 rokov. Neuviedla žiadne prekážky, na základe ktorých by bola znevýhodnená na trhu práce (napr. zdravotné, sociálne alebo regionálne znevýhodnenia). Súd preto vychádzal z jej objektívnych možností obstarania si príjmu a neidentifikoval žiadne okolnosti mimoriadneho charakteru, ktoré by odôvodňovali mimoriadne zníženie výšky náhrady z titulu jej majetkových pomerov. Súd mal na základe všeobecného poznania za to, že vzhľadom na vek žalovanej

1 a dosiahnuté vzdelanie, jej objektívne príjmové možnosti prekračujú hranicu priemernej mzdy v národnom hospodárstve, alebo sú na jej úrovni.

41.3 Súd zohľadnil zavinenie žalovanej 1 na vzniku dopravnej nehody, ktorú spáchala z nebanlivosti. Príčinou nehody bolo to, že žalovaná 1 sa plne nevenovala riadeniu motorového vozidla, ako to vyplýva zo skutkovej vety rozhodnutia súdu v trestnom konaní. Žalovaná 1 tak porušila základné povinnosti vodiča, keď nevenovala dostatočnú pozornosť vedeniu vozidla. Súd tiež prihliadol na to, že vozidlo viedla pod vplyvom návykovej látky, čo svedčí o nedostatku rešpektu k spoločenským a právnym normám, keďže je všeobecne známe, že návykové látky podstatne znižujú rozpoznávaciu a reakčnú schopnosť vodiča a sú častou príčinou dopravných nehôd. Žalovaná 1 nezohľadnila ani to, že ako silnejší účastník dopravnej prevádzky musí dbať na ochranu chodcov/cyklistov ako slabších účastníkov, osobitne ak vedie vozidlo v obci, kde sa prítomnosť chodcov a cyklistov predpokladá a tomu prispôbiť rýchlosť vozidla a techniku jazdy a vedeniu vozidla venovať aj zvýšenú pozornosť. Za okolnosť rozhodnú pre priznanie vyššej sumy náhrady súd zohľadnil aj to, že žalovaná 1 z miesta nehody odišla (hoci sama uviedla, že niečo do nej narazilo) a poškodenému neposkytla žiadnu pomoc, ani o pomoc pre neho nepožiadala záchranné zložky. Kombinácia týchto faktorov je dôvodom, aby súd uvažoval o peňažnej náhrade na možnej hornej hranici.

40.4 Skutočnosť, že žalobkyňa bola v trestnom konaní uznaná za vinnú, nebola spôsobilá ovplyvniť výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy (odsúdenie neplní žiadnu z funkcií civilnoprávnej sankcie za neoprávnený zásah do ochrany osobnosti fyzických osôb). Súd nepovažuje odsúdenie žalovanej 1 v trestnom konaní za dostatočnú formu satisfakcie, ktorá by bola spôsobilá odčiniť spôsobený zásah na ujme žalobkyne.

42. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súd vychádzal aj z kazuistiky, teda zo súm priznaných náhrad v iných obdobných prípadoch. Postupoval tak v intenciách nálezu českého ústavného súdu I. ÚS 2844/14, ktorý poukázal na princíp proporcionality, ktorý by všeobecné súdy mali aplikovať tým spôsobom, že „porovnávajú sumy priznávanej náhrady, s náhradou priznanou v iných prípadoch, a to nielen v obdobných, ale aj v ďalších, v ktorých sa išlo o zásah do iných osobnostných práv, a to najmä do práva na ľudskú dôstojnosť. Inými slovami spôsobom, ako možno dosiahnuť relatívne spravodlivého vyčíslenie výšky reálnej náhrady, je zohľadnenie súm priznaných v iných porovnateľných konaniach". Súd preto ďalej poukazuje na právoplatné rozhodnutia o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch, teda v prípadoch, ak: (i) k zásahu do osobnostných práv došlo z dôvodu dopravnej nehody spôsobenej z nebanlivosti, (ii) pozostali osoby, boli manžel/manželka poškodenej osoby.

(a) Najvyšší súd SR, rozhodnutím sp. zn. 3Cdo/228/2012, zamietol dovolanie voči odvolaciemu rozhodnutiu, ktorým bol potvrdený prvoinštančný rozsudok o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy pre manžela vo výške 23.000 eur.

(b) Krajský súd v Trnave, v konaní 23Co/95/2016 priznal náhradu nemajetkovej ujmy pre manželku vo výške 18.000 eur. Dovolanie proti odvolaciemu rozhodnutiu NS SR odmietol (3 Cdo/57/2018).

(c) Krajský súd v Žiline, v konaní sp. zn. 8Co/264/2013, potvrdil prvoinštančný rozsudok, ktorým priznal náhradu nemajetkovej ujmy pre manželku vo výške 20.000 eur.

(d) Krajský súd v Banskej Bystrici, v konaní sp. zn. 12Co/465/2014, potvrdil prvoinštančný rozsudok, ktorým priznal náhradu nemajetkovej ujmy pre manželku vo výške 33.500 eur.

(e) Krajský súd v Trnave, v konaní 9Co/423/2012 priznal náhradu nemajetkovej ujmy pre manželku vo výške 20.000 eur.

(f) Krajský súd v Trnave, v konaní 23Co/337/2016, potvrdil prvoinštančný rozsudok, ktorým súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy pre manželku vo výške 10.000 eur.

(g) Krajský súd v Bratislave, v konaní sp. zn. 9Co/341/2015, potvrdil prvoinštančný rozsudok, ktorým priznal náhradu nemajetkovej ujmy pre manželku vo výške 15.000 eur. Dovolanie proti odvolaciemu rozhodnutiu NS SR odmietol (6Cdo/164/2018)

(h) Krajský súd v Žiline, v konaní sp. zn. 7Co/61/2018, potvrdil prvoinštančný rozsudok, ktorým priznal náhradu nemajetkovej ujmy pre manželku vo výške 12.500 eur. Dovolanie proti odvolaciemu rozhodnutiu NS SR odmietol (7 Cdo/228/2018).

(i) Krajský súd v Žiline, v konaní sp. zn. 8Co/264/2013, potvrdil prvoinštančný rozsudok, ktorým priznal náhradu nemajetkovej ujmy pre manželku vo výške 20.000 eur.

(j) Krajský súd v Žiline, v konaní sp. zn. 9Co/265/2013, potvrdil prvoinštančný rozsudok, ktorým priznal náhradu nemajetkovej ujmy pre manželku vo výške 17.000 eur.

(k) Krajský súd v Prešove, v konaní sp. zn. 17Co/212/2015, potvrdil prvoinštančný rozsudok, ktorým priznal náhradu nemajetkovej ujmy pre manželku vo výške 20.000 eur.

43. Žalobkyňa uviedla viaceré rozhodnutia súdov, ktoré priznali vyššie sumy náhrady nemajetkovej ujmy, napr. 40.000 - 70.000 eur pre manželku. V prvomrade súd uvádza, že ide o ojedinelé prípady, ktoré vybočujú z rámca súm priznávaných v prevažujúcej súdnej praxi. Súd uvádza, že náhrada nemajetkovej ujmy vo výške niekoľko desiatok tisíc eur nemá v slovenskom právnom poriadku oporu. Samotná povaha náhrady nemajetkovej ujmy pritom vylučuje možnosť akejkoľvek spoľahlivej kvantifikácie. V týchto prípadoch sa totiž peniazmi odškodňuje osobnosť človeka. Súd musí pristupovať k oceneniu nemajetkovej ujmy trpezlivo a obozretne, tak aby priznávané sumy zodpovedali príjmovým pomerom v SR. Sumy vo výške niekoľko desiatok tisíc sú nereálne vo vzťahu k priemerným majetkovým a príjmovým pomerom v Slovenskej republike a sú reálne nesplateľné. Takéto sumy nemožno v žiadnom prípade považovať za primerané finančné zadosťučinenie za akýkoľvek zásah do práv na ochranu osobnosti, keďže takéto sumy sú skôr už trestom pre pôvodcu zásahu než náhradou pre dotknuté osoby. Takéto trestné sumy nie sú príznačné pre náš právny poriadok a dokonca ani pre európsku právnu kultúru. V tomto smere je možné ako príklad poukázať na rozhodnutie ESLP vo veci Kontrová proti Slovenskej republike (rozsudok z 31. mája 2007), v ktorom súd priznal sťažovateľke náhradu nemajetkovej ujmy v celkovej výške 25.000 eur, ktorá jej vznikla v súvislosti s usmrtením detí jej manželom, keď štát nevyužil svoje účinné nástroje na to, aby takému skutku zabránil. V danom prípade išlo o inštitucionálne zlyhanie štátu, avšak následkom bola násilná smrť dvoch detí sťažovateľky.

44. Žalovaná 2 zase poukazovala na náhrady rádovo v sumách do 10.000 eur, avšak s poukazom na prípady, ktoré sú skutkovo odlišné, vzhľadom na postavenie pozostalých rodinných príslušníkov voči poškodeným. Súd je ale toho názoru, že priznaná náhrada vzhľadom na jej výšku nemôže byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia žalobcu, na druhej strane neprípustná je aj aj neprimerane nízka náhrada ujmy, pokiaľ to neodôvodňujú okolnosti konkrétneho prípadu. V tomto prípade takéto okolnosti odôvodňujúce zníženie náhrady neboli preukázané. Naopak, v tomto prípade boli zistené okolnosti osobitne na strane žalovanej 1 (absencia skutočnej ľútosti a okolnosti, za ktorých došlo k nehode, správanie žalovanej 1 po nehode), ktoré odôvodňujú, aby súd uvažoval o vyššej sume náhrady. Len náhrada, ktorá je primeraná aj v zmysle zásad slušnosti a spravodlivosti, je podľa názoru súdu spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie. Inak povedané, podhodnotená výška náhrady nepredstavuje pre pozostalé osoby žiadnu formu morálnej satisfakcie, práve naopak, mohla by byť príčinou ich sekundárnej viktimizácie a pocitov ďalšej nespravodlivosti spôsobenej zo strany súdu. Súd sa preto nestotožnil s návrhom žalovanej 2 na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v nižších sumách.

45. Súd v tomto smere podporne prihliadal aj na kvantifikáciu iných foriem odškodnenia, na čo poukazovala aj žalovaná 2 vo svojom vyjadrení. Z hľadiska právnej istoty a hodnotovej jednoty právneho poriadku súd zastáva názor, že je podporne vhodné prihliadať napríklad aj na sumy jednorazového odškodnenia podľa zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi (účinný v čase dopravnej nehody), v zmysle ktorého sa vypláť odškodnenie vo výške 50 násobku minimálnej mzdy, ak bola trestným činom spôsobená smrť. V roku 2017 bola určená minimálna mzda vo výške 435 eur. Znamená to, že suma odškodnenia pre pozostalých obeť trestnej činnosti bola v roku 2017 poskytovaná vo výške 21.750 eur.

46. Súd následne komplexne zhodnotil všetky vyššie uvedené kritériá. Na základe všetkých vyššie uvedených zohľadňovaných kritérií, a to:

- (a) vzťah žalobkyne k nebohému, prejavy prežívania jej smrti, závislosť od poškodeného, čas od nehody;
- (b) na nedbanlivostné zavinenie žalovanej 1, vedenie vozidla pod vplyvom alkoholu, neposkytnutie pomoci, absencia prejavenej ľútosti a objektívne príjmové možnosti žalovanej 1;
- (c) s prihliadnutím na výšku náhrady nemajetkovej ujmy priznávanej v iných obdobných prípadoch a kvantifikáciu náhrad podľa iných právnych predpisov;

súd považuje za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyne sumu vo výške 22.000 eur (výrok I). Súd sa nestotožnil s výškou náhrady, ktorú si žalobkyňa uplatnila a túto výšku nepovažuje za primeranú, preto v prevyšujúcej časti vo výške 28.000 eur žalobu zamietol (výrok II).

47. Žalobkyňa si od žalovanej 1 uplatnila aj nárok na náhradu majetkovej škody. Vzhľadom na to, že žalovaná 2 sčasti uspokojila tento nárok žalobkyne, pričom z povahy nároku a postavenia žalovaných je vylúčené duplicitné uspokojenie už uspokojeného nároku, je predmetom konania len časť majetkovej škody, a to zostatok nároku na náhradu nákladov vynaložených žalobkyňou na zhotovenie pomníka vo výške 3.535,79,- eur. Keďže žalovaná 1 tento nárok čo do výšky a dôvodu jeho vzniku nepoprela, súd považoval nárok žalobkyne voči žalovanej 1 za nesporný a zaviazal žalovanú 1 uhradiť tento nárok žalobkyňi vo výške 3.535,79 eur (výrok IV.).

48. Súd zastavil konanie o zaplatenie sumy 1.577,92 eur na návrh žalobkyne, keďže v tejto sume bol jej nárok na náhradu škody uspokojený žalovanou 2 pred podaním žaloby a žalobkyňa v tejto časti náhrady

škody zobrala žalobu čiastočne späť. Žalované 1 a 2 so späťvzatím žaloby súhlasili. Keďže boli splnené podmienky podľa § 144 a § 145 ods. 2 CSP súd konanie čiastočne zastavil, o čom rozhodol v rozhodnutí vo veci samej (výrok III).

II. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanej 2

49. Nárok voči žalovanej 2 zakladá žalobkyňa na tom, že ako poisťovateľ je povinná uhradiť za svojho poisteného, škodu spôsobenú premávkou motorového vozidla.

50. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení účinnom k 30.10.2012 sa poistenie zodpovednosti vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovnej zmluve. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému nároky na náhradu (okrem iného) nákladov pri usmrtení, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti (ods. 4). Podľa § 15 ods. 1 cit. zákona potom poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo voči poisťovateľovi. Z citovaných ustanovení tak vyplýva, že predpokladom priameho nároku poškodeného voči poisťovateľovi je jednak vznik nároku, ktorý je vôbec krytý poistením zodpovednosti (spomedzi nárokov určených v § 4 ods. 2 cit. zákona), jednak existencia poistenia zodpovednosti prevádzkovateľa vozidla za takúto škodu. Trvanie poistenia vozidla u žalovanej 2 v čase nehody v konaní nebolo sporné. Preto súd skúmal, či je splnená podmienka existencie krytého nároku.

51. V prerokovanej veci žalobkyňa uplatňuje nielen nárok na náhradu škody, ale aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Žalovaná 2 pritom tvrdí, že ide o odlišný nárok než nárok na náhradu škody, preto tento nárok nie je krytý uzavretým povinným zmluvným poistením, pričom na podporu svojich záverov predniesla rozsiahlu argumentáciu, poukázaním na systematické rozdiely.

52. Ustanovením § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z. z. sa do slovenského právneho poriadku implementovali ustanovenia smernice Rady 72/166/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ako aj druhej smernice Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (v súčasnosti kodifikované v spoločnej smernici č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a kontrole plnenia tejto povinnosti).

53. Podľa čl. 1 druhého bodu smernice č. 2009/103/ES „poškodený“ znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa čl. 3 cit. smernice každý členský štát prijme... všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe opatrení uvedených v prvom pododseku... Poistenie... povinne pokrýva... ujmy na zdraví.

54. Výkladom citovaných ustanovení (resp. obsahovo totožných ustanovení smerníc 72/166/EHS a 84/5/EHS) sa zaoberal Súdny dvor Európskej únie vo svojom rozsudku vo veci C-22/12, Katarína Haasová proti Rastislavovi Petříkovi, Blanke Holingovej, v ktorom rozhodol že čl. 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES sa má vykladať tak, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor EÚ v tejto súvislosti vyslovil, že smernica ponecháva členským štátom právo určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky poistenia, no ich sloboda v tomto smere bola neskôr obmedzená (ods. 43 a 46). Medzi jazykovými verziami čl. 3 poslednej vety smernice 2009/103/EHS sú rozdiely, avšak s prihliadnutím na ich účel a štruktúru treba tento pojem interpretovať tak, že medzi škody, ktoré sa musia nahradit', patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (ods. 47 až 50). Súdny dvor EÚ navyše dodal, že na veci nič nemení ani zaradenie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka do inej časti než úpravy náhrady škody. Ak totiž zodpovednosť poisteného vznikla z dopravnej nehody a mala občianskoprávnú povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (ods. 57 a 58).

55. Podľa názoru súdu uvedený rozsudok jednoznačným spôsobom rieši otázku zodpovednosti žalovanej 2 a jej námietky celkom zjavne ignorujú jasné závery vyslovené Súdnym dvorom EÚ.

Uvedeným rozsudkom je prekonaný aj skorší názor Najvyššieho súdu SR v konaní 4 Cdo 168/2009, na ktorý žalovaná 2 odkazuje, takže právnym názorom v ňom vysloveným sa nemožno ďalej riadiť. Argumenty žalovanej 2 o systematickej odlišnosti nároku na náhradu škody a náhrady nemajetkovej ujmy sú vyvrátené závermi Súdneho dvora EÚ v ods. 57 a 58 uvedeného rozsudku. V týchto odsekoch, na rozdiel od tvrdenia žalovanej 2, Súdny dvor EÚ nevykladal naše národné právo. Naopak, Súdny dvor vykladal právo Európskej únie. Podstatou citovaných odsekov nie je tvrdenie, že nárok podľa § 13 ods. 2 OZ. je nárokom na náhradu škody podľa práva Slovenskej republiky. V citovaných odsekoch však Súdny dvor zdôrazňuje, že bez ohľadu na systematické zaradenie určitého ustanovenia v národnom právnom predpise, ak toto ustanovenie upravuje občianskoprávnu zodpovednosť vznikajúcu v prípade dopravnej nehody, má sa takéto ustanovenie považovať za „opatrenie... určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ v zmysle čl. 3 prvej a druhej vety smernice 2009/103/EHS. Inak povedané, Súdny dvor v tomto odseku v podstate vyslovil, že pojem „zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel“ používaný v smernici 2009/103/EHS treba vykladať čiastočne autonómne a podradiť podeň aj také nároky, ktoré národné právo nezaraďuje medzi nároky „na náhradu škody“ v prísnom slova zmysle, ak ich podstata je podobná (teda občianskoprávny charakter a vznik v dôsledku protiprávnej udalosti - dopravnej nehody).

56. Všetky uvedené závery boli konštatované aj v rozhodovacej praxi tak slovenského ústavného súdu ako najvyššieho súdu. Podľa rozhodnutia NS SR, sp. zn. 6Mcd0 1/2016 (publikované v Zbierke pod R 61/2018) „škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“.

57. Ústavný súd SR sa jednoznačne a opakovane vyjadril (I. ÚS 206/2015, III. ÚS 646/2015, I. ÚS 474/2016, III. ÚS 666/2016), že vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13) umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Uznesením zo dňa 11.10.2016, sp. zn. III. ÚS 666/2016 (ale aj v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 695/2017) odmietol sťažnosť poisťovne. Poisťovňa namietala porušenie jej základných práv a slobôd, najmä práva vlastníť majetok a práva na súdnu ochranu. Ústavný súd konštatoval, že pri výklade významu slova „škoda“ je potrebné skúmať nie len úmysel slovenského zákonodarcu, ale dôležitým je aj skúmanie úmyslu únieového zákonodarcu. Ústavný súd zdôraznil povinnosť súdov uplatňovať v rozhodovacej praxi eurokonformný výklad zákonov a stotožnil sa so všeobecnými súdmi, ktoré uplatnili extenzívny výklad pojmu „škoda“ tak, že do tohto pojmu subsumovali aj nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv pri dopravnej nehode. K interpretácii poisťovne, že vnútroštátne právo náhradu nemajetkovej ujmy zo zodpovednosti poisteného za škodu neupravuje, ústavný súd vyslovil názor, že ide o argumentáciu, ktorá je účelová a márna. Opakovane bol tento záver potvrdený aj v ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu.

58. Vzhľadom na uvedené, súd nemá dôvod sa od týchto záverov odkloniť a vzhľadom na viazanosť súdu ustálenou rozhodovacou praxou, konštatuje, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje (za splnenia ostatných podmienok v ods. 4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa

§ 13 ods. 2 OZ a pozostalí (ako poškodení) môže tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody.

59. Podľa § 2 <<https://www.beck-online.sk/bo/document-view.seam?documentId=pj5f6mrqgayv6mzygexhaylsmftxeylfguza>> písm. f) zákona č. 381/2001 Z. z. poisteným je ten, na koho sa vzťahuje poistenie zodpovednosti. Na základe uvedeného možno konštatovať, že okruh poistených z titulu poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je totožný s okruhom osôb, voči ktorým by si mohol s úspechom uplatniť nárok poškodený.

V nadväznosti na relevantné ustanovenia Občianskeho zákonníka <<https://www.beck-online.sk/bo/document-view.seam?documentId=pj5f6mjzgy2f6nbq>> (§ 420, 427 a nasl. OZ <<https://www.beck-online.sk/bo/document-view.seam?documentId=pj5f6mjzgy2f6nbq>>) možno do okruhu poistených zahrnúť aj toho, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzateľa (In. Petruľák M., Šulíková M.: Poistné zmluvy, Praha: C.H.Beck, 2012, s. 269) .

Vychádzajúc z uvedeného, žalovaná 1 ako osoba, ktorá použila dopravný prostriedok, sa v zmysle § 2 písm. f) zákona č. 381/2001 Z. z. považuje za poisteného.

60. Žalobkyňa má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanej 1, ktorá spôsobila dopravnú nehodu pri použití vozidla, ktorého prevádzateľom bola iná osoba. Žalovaná 1 je poistenou v zmysle

zákona č. 381/2001 Z. z. Túto ujmu tak v zmysle § 4 ods. 2 a 4 zákona č. 381/2001 Z. z. kryje poistenie zodpovednosti za škodu, ktoré mal prevádzateľ vozidla uzavreté u žalovanej 2, takže žalovaná 2 je povinná nahradiť žalobkyni aj túto ujmu. Žalobkyňa dôvodne, podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. uplatňuje svoje nároky aj proti žalovanej 2, preto jej žaloba je dôvodná aj voči žalovanej 2.

III. K námietke premlčania vznesenej žalovanou 2

61. Žalovaná 2 vznesla aj námietku premlčania všetkých žalobkyňou uplatnených nárokov. Pokiaľ ide o námietku premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, vznesenú žalovanou 2, túto súd vyhodnotil ako nedôvodnú. V prejednávanej príhode je nesporné, že k usmrteniu poškodeného došlo dňa 06.06.2017 pri dopravnej nehode, ktorú zavinila žalovaná 1, ktorá bola v súvislosti s ňou aj právoplatne uznaná vinnou z prečinu usmrtenia. Skutočnosťou, od ktorej treba odvádzať uplatnený nárok, je tak okamih smrti poškodeného kedy zároveň došlo k zásahu do práv žalobcov, na čo poukazuje aj súdna prax. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za spôsobenú nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo (NS SR, sp. zn. 3Cdo 18/2016).

62. V danom prípade tak začala trojročná premlčacia doba plynúť 07.06.2017 (počiatok doby určený podľa § 122 ods. 1 OZ) a uplynula by 07.06.2020 (koniec doby určený podľa § 122 ods. 2 OZ). Žaloba bola súdu doručená dňa 04.12.2019 a doplnená písomným podaním dňa 04.03.2020, t.j. pred uplynutím premlčacej doby. Námietka žalovanej 2 o premlčaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy preto nie je dôvodná.

63. Žalovaná 2 ale zároveň vznesla aj námietku premlčania nároku na náhradu majetkovej škody (v posudzovanom prípade nárok na zostatok náhrady nákladov za zhotovenie pomníka), ktorú súd posúdil ako dôvodnú.

V zmysle § 15 ods. 2 z. č. 381/2001 Z. z. premlčanie priamych nárokov poškodených proti poisťovateľovi platí rovnaká právna úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila, ale uvedené sa týka výlučne dĺžky premlčacej doby ako takej. Priamy nárok poškodených proti poisťovateľovi je tak de iure nárok samostatný a z iného právneho dôvodu, ako nárok smerujúci proti žalovanej 1. Z toho dôvodu nie je možné vo vzťahu k žalovanej 2 hovoriť o spočívaní premlčacej doby v dôsledku uplatnenia škodových nárokov v rámci trestného konania vedeného výlučne proti žalovanej 1.

Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo/102/2017, publikovaný pod R 35/2020, uviedol, že ustanovenie § 15 ods. 2 z. č. 381/2001 Z. z. (ktoré má charakter lex specialis) je potrebné vykladať tak, že na premlčanie nároku na náhradu škody, i na premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy platí rovnaká právna úprava vo vzťahu k osobe, ktorá škodu spôsobila (škodcovi) i vo vzťahu k poisťovateľovi tejto osoby a to v tom smere, že vo vzťahu k obidvom subjektom sa aplikuje právna úprava premlčania vyplývajúca z ustanovenia § 101 <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964>> Občianskeho zákonníka <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964>> (ktorá má charakter lex generalis), podľa ktorej sa toto právo na náhradu nemajetkovej ujmy premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Uplatnenie nároku na nemajetkovú ujmu poškodenou osobou, pozostalej po blízkej osobe usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla v trestnom konaní voči osobe, ktorá škodu spôsobila nemá za následok spočívanie premlčacej doby počas trvania trestného konania i proti poisťovateľovi osoby, ktorá škodu spôsobila.

Inak povedané, uvedené ustanovenie § 15 ods. 2 z. č. 381/2001 Z. z. upravuje (iba) to, že vo vzťahu k obidvom subjektom sa uplatňuje rovnaká právna úprava dĺžky premlčacej doby, ale v žiadnom prípade ho nemožno interpretovať tak, že napr. eventuálne spočívanie plynutia premlčacej doby týkajúce sa jedného subjektu predstavuje automaticky spočívanie plynutia premlčacej doby týkajúce sa druhého subjektu. Objektívne môže nastať situácia, keď si poškodený uplatnil nárok v trestnom konaní voči osobe, ktorá škodu spôsobila (škodcovi) a teda v takom prípade logicky dôjde k spočívaniu premlčacej doby (len) vo vzťahu k tejto osobe.

64. Nárok na náhradu škody sa premlčuje v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka od momentu, kedy sa poškodený dozvedel o škode a kto za ňu zodpovedá. Obidva rozhodujúce momenty je potrebné posúdiť samostatne voči obom žalovaným, keďže v konaní tvoria samostatné spoločenstvo, čo znamená, že v konaní vykonané hmotnoprávne úkony robí každý člen spoločenstva samostatne a so samostatnými účinkami. Žalovaná 1 námietku premlčania nevznesla a voči nej je nárok na náhradu škody dôvodný, ako vyplýva z vyššie uvedeného.

65. Žalovaná 2 námietku premlčania nároku na náhradu škody vznesla, a preto je potrebné posúdiť moment začatia plynutia premlčacej doby osobitne vo vzťahu k subjektívnym poznatkom žalobkyne o zodpovednom subjekte. Žalobkyňa nadobudla poznatok o majetkovej škode dňom vynaloženia nákladov

na zhotovenie pomníka (dňa 28.07.2017). Zároveň žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu majetkovej škody v trestnom konaní len voči žalovanej 1. Pri výsluchu na pojednávaní uviedla, že po výsluchu na polícii (výsluch žalobkyne v prípravnom konaní v postavení poškodenej sa uskutočnil dňa 18.9.2017), jej vyšetrovateľ uviedol, že nárok voči poisťovni si musí uplatniť priamo v poisťovni. Žalobkyňa si nárok voči poisťovni - žalovanej 2 bezprostredne po výsluchu aj uplatnila, ako to sama tvrdila. Keďže sama žalobkyňa uviedla, že poznatky o zodpovednom subjekte (v tomto prípade tak o žalovanej 1 ako aj o poisťovni mala už v roku 2017), pričom nárok na náhradu škody si uplatnila v súdnom konaní voči žalovanej 2 až 04.03.2020, jej nárok voči žalovanej 2 sa premlčal v 2 ročnej subjektívnej premlčacej dobe podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uplatnenie nároku voči žalovanej 1 v adhéznom konaní nemalo za následok spočívanie premlčacej doby aj vo vzťahu k žalovanej 2, tak ako to vyplýva aj z rozhodnutia NS SR publikovaného pod R 35/2020. Vzhľadom na uvedené, súd nárok žalobkyne na náhradu majetkovej škody vo výške 3.535,79 eur voči žalovanej 2 zamietol (výrok V).

IV. K povahe záväzku žalovaných

66. Podľa § 511 ods. 1 OZ možno spoločné a nerozdielne zaplatenie od viacerých dlžníkov žiadať len vtedy, ak to ustanovuje zákon, rozhodnutie alebo dohoda. Dohoda ani rozhodnutie v prerokúvanej veci nie sú základom nároku žalobcov voči žalovaným. Zo zákona (§ 15 zákona č. 381/2001 Z. z., ale ani z iného predpisu) povinnosť poisťovateľa plniť spoločne a nerozdielne so škodcom, resp. pôvodcom zásahu nevyplýva, hoci poškodený je oprávnený si uplatňovať svoj nárok priamo proti poisťovateľovi.

67. V prerokúvanej veci solidarita žalovaných z právneho predpisu nevyplýva. Ako možno dovodiť z judikatúry, ktorý riešila povahu záväzku veriteľa a dlžníka (porov. R 2/1968, R 2/1975) a ktorá je vo svojej podstate použiteľná aj pre riešenie vzťahu poisťovateľa a škodcu, po obsahovej stránke nie je vzťah záväzku poisťovateľa a škodcu v ničom odlišný od solidarity - veriteľ sa môže (ak sú splnené zákonné podmienky) domáhať splnenia záväzku voči ktorémukoľvek z nich (alebo oboj) a splnením niektorého z nich zanikne aj záväzok voči druhému povinnému. Preto (analogicky k už citovanému judikátu R 2/1975) súd uložil žalovaným zaplatiť sumy priznaného zadosťučinenia v peniazoch tak, že plnením jedného zanikne v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

V. Trovy konania

68. Podľa § 262 ods. 1 z. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

69. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania strán sporu bolo potrebné prihliadnuť na to, že išlo o konanie o viacerých čiastkových nárokoch, a preto bolo potrebné postupovať pri každom uplatnenom nároku samostatne a úspech a neúspech strán sporu posudzovať osobitne pre ten-ktorý nárok, s tým, že započítanie nárokov nie je možné. K uvedenej otázke sa vyjadril Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 3MCdo/11/2011 zo dňa 11.10.2012, kde uviedol, že „v prípade, ak súd prejednáva v spoločnom konaní viacero právnych vecí, považuje sa pre účely rozhodnutia o náhrade trov konania každá z týchto vecí za samostatnú. V takom prípade treba samostatne posúdiť mieru úspechu a neúspechu účastníkov (§ 142 ods. 1 a ods. 2 O.s.p.), ďalej zväziť, či neúspech nebol len v nepatrnej časti alebo či rozhodnutie o výške plnenia nezáviselo od znaleckého posudku alebo úvahy súdu (§ 142 ods. 3 O.s.p.), a to samostatne vo vzťahu ku každej z týchto vecí. Uvedené konania o čiastkových nárokoch majú totiž spoločné iba to, že sa o nich rozhoduje v jednom konaní.“ Okrem toho súd tiež poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 24Co/262/2016-49 zo dňa 08.02.2017, v ktorom odvolací súd uviedol, že „pri rozhodovaní o nárokoch so samostatným skutkovým základom treba úspech a neúspech strany posudzovať vždy osobitne, podľa toho, v ktorom samostatne uplatniteľnom nároku by mohla byť tá ktorá strana úspešná a v ktorom zase nie. Trovy konania preto treba oddeliť a osobitne o nich rozhodnúť vo vzťahu ku každému nároku zvlášť. Ak ide o práva so samostatným skutkovým základom, nie je vylúčené, že povinnosti na náhradu trov konania sa určujú aj osobitne tak, že žalovaná môže byť zaviazaná k náhrade trov konania žalobkyne a žalobkyňa k náhrade trov konania žalovanej. Treba zdôrazniť, že súd nemôže nikdy kompenzovať obe vzájomné pohľadávky na týchto trovách svojím rozhodnutím. Môžu tak urobiť strany na základe dohody alebo jednostranného úkonu podľa hmotnoprávných predpisov. Rovnaký právny názor už bol vyslovený Najvyšším súdom vo veci 3Cz/13/1969 z 24.6.1969, zverejnenom pod R-28/1970.“

70. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Úspech vo veci súd vždy skúma, čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Súdu je známa rozhodovacia prax všeobecných súdov, že zásada úspechu vo veci sa uplatňuje aj na konania, v ktorých výška plnenia závisela od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. V týchto prípadoch súdy nepovažujú za procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. V takom prípade mu priznávajú 100% náhradu trov konania, s tým že pri rozhodovaní o výške trov sa vychádza z výšky priznaného nároku. Podľa názoru všeobecných súdov nemožno žalobcu úspešného čo do základu zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Zastáva sa názor, že by nebolo spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval iba preto, aby potom nemusel hradiť trovy konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v takomto prípade treba rozlišovať, čo je základné a čo je sprevádzajúce (pozri nález Ústavného súdu ČR III. ÚS 170/99). Za základné sa považuje to, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Uvedený prístup všeobecných súdov je dlhodobý a je podporený aj právnou spisbou (napr. Števček M. a kol: Civilný sporový poriadok, C.H.Beck, Praha 2016, s. 926). Rovnaký názor zastáva aj Krajský súd v Trnave, ktorý v rozhodnutí, sp. zn. 10Co/191/2017, uviedol, že „zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobcu v takejto veci preto treba považovať za plne procesne úspešného, keďže mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu“.

71. Keďže žalobkyňa bola úspešná v časti konania o náhradu nemajetkovej ujmy čo do základu a výška nároku závisela od úvahy súdu, súd priznal žalobkyni nárok na plnú náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy voči obom žalovaným, s tým, že plnením náhrady trov konania zo strany jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu splnenia povinnosť druhej zo žalovaných (výrok VI).

72. O nároku na náhradu trov konania v časti konania o náhradu majetkovej škody rozhodol súd osobitne o nároku žalovanej 2 voči žalobkyni a osobitne aj o nároku žalobkyne voči žalovanej 1, a to podľa § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 a 2 a v spojení s § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku, teda podľa pomeru úspechu a neúspechu sporových strán a podľa procesného zavinenia strany na vzniku trov konania.

72.1 Žalobkyňa si žalobou uplatňovala nárok na náhradu škody od žalovaných 1 a 2 v celkovej sume 5.113,71 eur. Súd konanie v časti o zaplata 1.577,92 eur zastavil pre čiastočné späťvzatie žaloby, keďže uvedenú sumu žalovaná 2 zaplatila žalobkyni pred podaním návrhu. Žalobkyňa tak v zmysle § 256 ods. 1 CSP procesne zavinila zastavenie konania v rozsahu 30,86 % (1.577,92/5.113,71).

72.2 Súd priznal žalobkyni voči žalovanej 1 nárok na náhradu škody vo výške 3.535,79 eur. Žalobkyňa tak bola úspešná v rozsahu 69,14% (3.535,79/5.113,71). Zároveň bola procesne neúspešná v rozsahu 30,86%, keďže v tomto rozsahu procesne zavinila zastavenie konania. Súd priznal žalobkyni podľa § 255 ods. 2 CSP voči žalovanej 1 v časti konania o náhradu škody náhradu trov konania v rozsahu 38,28% (69,14-30,86) (výrok VII). O výške trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

72.3 Súd zamietol nárok žalobkyne voči žalovanej 2 o náhradu škody vo výške 3.535,79 eur. Keďže žalobkyňa okrem toho procesne zavinila zastavenie konania v rozsahu 30,86 % a zostatok nároku žalobkyne na náhradu škody voči žalovanej 2 súd zamietol, žalovanej 2 súd priznal voči žalobkyni plnú náhradu trov konania v časti o náhradu škody (výrok VIII).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava (§ 355 ods. 1 CSP, § 357 písm. m)).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti

ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné súdne rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona (zák. č. 233/1995 Z.z.).